

BIJLAGEN

Wie werken er in het onderwijs?

Op zoek naar het 'eigene' van de onderwijsprofessional

Ria Vogels

Ria Bronneman-Helmers

Inhoud

Bijlage A	Gebuurde databestanden.....	2
Bijlage B	Tabellen en figuren.....	5

Sociaal en Cultureel Planbureau
Den Haag, september 2006

Bijlage A Gebruikte databestanden

21minuten.nl

21 minuten.nl is een groot maatschappelijk online onderzoek. Het is een onafhankelijk, belangeloos initiatief van McKinsey & Company, Planet Internet, Algemeen Dagblad, NRC Handelsblad en MSN. Het doel van dit onderzoek is het op een objectieve manier informeren van de Nederlandse beleidsvormers en opinieleiders over oplossingen die de bevolking voorstelt voor de belangrijkste maatschappelijke problemen. Om een zo goed mogelijk beeld te vormen van de mening van de Nederlandse bevolking, is gekozen voor een onderzoek in de vorm van een vragenlijst die in een periode van zeven weken via internet kon worden ingevuld.

Doelpopulatie	Nederlandse bevolking
Soort onderzoek	enquête
Entiteiten	personen
Verzamelmethode	vragenlijst via internet, in te vullen op vrijwillige basis
Opdrachtgever	McKinsey & Company, Planet Internet, NRC Handelsblad, FHV BBDO en MSN
Frequentie	eenmalig
Weging	naar demografische dimensies en naar psychografische en sociodemografische kenmerken op basis van een kleiner panelonderzoek; het onderzoek is hiermee representatief voor de Nederlandse bevolking van 16 tot en met 69 jaar
Veldwerkperiode	17 januari 2005 – 6 maart 2005
Respons	circa 150.000 personen

Kerngegevens overheidspersoneel

'Kerngegevens Overheidspersoneel' is een publicatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De Kerngegevens geven jaarlijks ultimo het desbetreffende jaar de omvang en samenstelling van het personeelsbestand van de dertien overheidssectoren systematisch weer. Deze tabellen zijn via de website van het ministerie BZK (www.minbzk.nl) te bestellen of te downloaden.

Personeels- en mobiliteitsonderzoek BZK

Sinds 1999 voert het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een groot-schalig onderzoek uit onder het overheidspersoneel. Aan ambtenaren uit alle overheidssectoren is gevraagd naar uiteenlopende aspecten van hun werk, teneinde zicht te krijgen op de arbeidsmarktpositie van de overheid en hoe deze kan worden verbeterd. In het Mobiliteitsonderzoek (MO) wordt in- en uitstromend personeel ondervraagd en in het Personeelsonderzoek (PO) het zittende personeel. Tot 2004 wisselden deze onderzoeken elkaar jaarlijks af. In 2004 zijn beide onderzoeken gehouden.

Doelpopulatie	overheidspersoneel
Soort onderzoek	enquête
Steekproefeenheid	persoon
Entiteiten	personen
Steekproefkader	salarisadministraties van overheidswerkgevers
Steekproefmethode	aselecte steekproef per overheidswerkgever
Verzamelmethode	schriftelijke vragenlijst; beperkte verschillen tussen overheidssectoren
Opdrachtgever	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
Uitvoerder veldwerk	Intomart GfK

Frequentie	jaarlijks vanaf 1999
Weging	aantal werknemers bij betreffende werkgever; per sector naar geslacht, leeftijd, arbeidsduur, provincie en loon; per sector naar aantal werknemers bij de overheid naar leeftijd en geslacht, op basis van de Kerndata Overheidspersoneel
Verslagperiode	het onderzoek van een bepaald jaar heeft betrekking op personeel dat in het daaraan voorafgaande jaar mobiel (MO) respectievelijk niet-mobiel (PO) is geweest
MO 1999	
Steekproefomvang	34.300 personen
Respons	13.200 personen (38%)
MO 2000	
Steekproefomvang	36.400 personen
Respons	14.200 personen (39%)
PO 2001	
Steekproefomvang	35.000 personen
Respons	14.200 personen (41%)
MO 2002	
Steekproefomvang	42.300 personen
Respons	14.800 personen (35%)
PO 2003	
Steekproefomvang	78.100 personen
Respons	28.300 personen (36%)
MO 2004	
Steekproefomvang	41.800 personen
Respons	11.800 personen (28%)
PO 2004	
Steekproefomvang	71.000 personen
Respons	24.400 personen (34%)

Personeelonderzoek onderwijs 2005

In het Personeelonderzoek onderwijs 2005 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zijn aan mensen die in het onderwijs werkzaam zijn, vragen gesteld over het dienstverband, de tevredenheid met de functie, secundaire arbeidsvoorwaarden, veiligheid, levensloopregelingen en vervroegd uittreden, personeelsbeleid en de Wet Beroepen in het Onderwijs. De vragenlijst komt overeen met die van het Personeels- en mobiliteitsonderzoek van BZK.

Doelpopulatie	medewerkers in het primair onderwijs (PO), het voortgezet onderwijs (VO) en het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (BVE)
Soort onderzoek	enquête
Steekproefeenheid	persoon
Entiteiten	personen
Steekproefkader	salarisadministratie
Steekproefmethode	enkelvoudige aselecte steekproef
Verzamelmethode	schriftelijke vragenlijst, afgenomen via internet

Opdrachtgever	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
Uitvoerder veldwerk	Regioplan
Frequentie	eenmalig
Weging	weegfactor conform het Personeels- en mobiliteitsonderzoek van BZK
Verslagperiode	de vragen betreffen het dienstverband dat men eind 2004 had
Veldwerkperiode	voorjaar 2005
Respons	11.191 personen

Bijlage B Tabellen en figuren

Tabel B.1 Motieven voor het accepteren van een baan van hoogopgeleide (hbo en academisch) instroom bij de overheid naar arbeidsmarktsector en deelsectoren onderwijs, 2003 (in procenten^a)

	inhoud werk	zelfstandigheid en/of verant- woordelijkheid	sfeer	combineren werk/zorg	leiding organisatie	direct- leiding- gevende	loopbaan- mogelijk- heden	beloning	resultaat- gerichtheid organisatie	secundaire arbeids- voorwaarden	werkplek (fysiek)	werkdruk	informatie/ communicatie	promotie
overheid totaal ^b	86	79	65	48	44	47	51	46	42	43	34	34	31	24
openbaar bestuur	89	83	62	47	42	49	62	54	44	55	30	32	29	31
veiligheid	93	84	67	44	45	49	68	54	44	56	35	31	32	26
onderwijs ^c	86	77	66	50	47	46	44	42	41	38	37	35	33	20
primair onderwijs	83	76	72	50	54	51	40	43	44	37	40	37	38	16
voortgezet onderwijs	83	74	67	55	51	43	41	46	38	42	43	33	35	19
bve	86	80	63	54	42	45	48	41	41	44	34	38	36	22
hbo	91	81	54	51	31	34	44	43	35	36	29	34	28	18
universiteiten	92	84	58	40	31	47	61	35	37	28	25	29	18	35

a Percentage ingestroomde ambtenaren dat het functieaspect (heel) belangrijk vond bij de keuze van de nieuwe baan.

b Totaal overheid is inclusief onderzoeksinstellingen en academische ziekenhuizen.

c Totaal onderwijs is exclusief onderzoeksinstellingen en academische ziekenhuizen.

Bron: BZK (Personeels en mobiliteitsonderzoek'04)

Tabel B.2 Tevredenheid van hoogopgeleid (hbo en academisch) overheidspersoneel met functieaspecten van de baan naar arbeidsmarktsector en deelsectoren onderwijs, 2003 (in procenten^a)

	inhoud werk	zelfstandigheid en/of verant- woordelijkheid	sfeer	direct- leiding- gevende	beloning	werkplek (fysiek)	resultaat- gerichtheid organisatie	secundaire arbeids- voorwaarden	leiding organisatie	informatie/ communicatie	werkdruk	loopbaan- mogelijk- heden
overheid totaal ^b	88	86	77	51	55	54	43	52	38	36	40	29
openbaar bestuur	86	88	76	48	63	59	39	67	30	33	46	31
veiligheid	85	88	79	50	59	61	43	62	33	29	52	35
onderwijs ^c	89	85	77	53	52	51	46	44	44	39	35	27
primair onderwijs	92	88	80	59	48	53	58	42	58	50	34	31
voortgezet onderwijs	86	80	77	49	49	47	38	40	39	33	32	22
bve	84	79	72	45	59	42	31	45	25	23	38	24
hbo	88	85	71	43	62	51	36	51	29	31	34	32
universiteiten	90	90	72	53	61	65	40	59	30	30	48	27

a Percentage werknemers dat het tamelijk en zeer tevreden is met het functieaspect.

b Totaal overheid is inclusief onderzoeksinstellingen en academische ziekenhuizen.

c Totaal onderwijs is exclusief onderzoeksinstellingen en academische ziekenhuizen.

Bron: BZK (Personeels en mobiliteitsonderzoek '04)

Tabel B.3 Vertrekmotieven van hoogopgeleide (hbo en academisch) uitstroom bij de overheid naar arbeidsmarktsector en deelsectoren onderwijs, 2003 (in procenten^a)

	leiding organisatie	sfeer	direct- leiding- gevende	inhoud werk	informatie/ communicatie	zelfstandigheid en/of verant- woordelijkheid	werkdruk	loopbaan- mogelijk- heden	resultaat- gerichtheid organisatie	combineren werk/zorg	beloning	werkplek (fysiek)	secundaire arbeids- voorwaarden	dreiging ontslag bij reorganisatie	dreiging ontslag anders
overheid totaal ^b	65	57	58	62	49	51	41	52	47	36	38	31	30	13	13
openbaar bestuur	70	54	60	68	45	53	28	58	50	26	37	24	23	13	10
veiligheid	61	45	55	66	36	51	21	78	53	27	40	17	27	17	12
onderwijs ^c	65	60	59	58	53	52	49	48	46	40	38	36	34	15	15
primair onderwijs	65	64	62	58	52	53	56	42	47	44	35	37	35	10	12
voortgezet onderwijs	62	61	52	60	58	52	49	55	38	33	44	39	33	22	19
bve	78	57	69	63	55	56	40	48	61	48	27	36	27	8	7
hbo	63	46	46	53	58	48	44	54	43	49	63	35	47	27	22
universiteiten	58	52	60	57	42	48	30	59	52	24	29	27	27	18	20

a Percentage uitgestroomde ambtenaren dat het functieaspect (heel) belangrijk vond bij het vertrek uit de baan.

b Totaal overheid is inclusief onderzoeksinstellingen en academische ziekenhuizen.

c Totaal onderwijs is exclusief onderzoeksinstellingen en academische ziekenhuizen.

Bron: BZK (Personeels en mobiliteitsonderzoek'04)

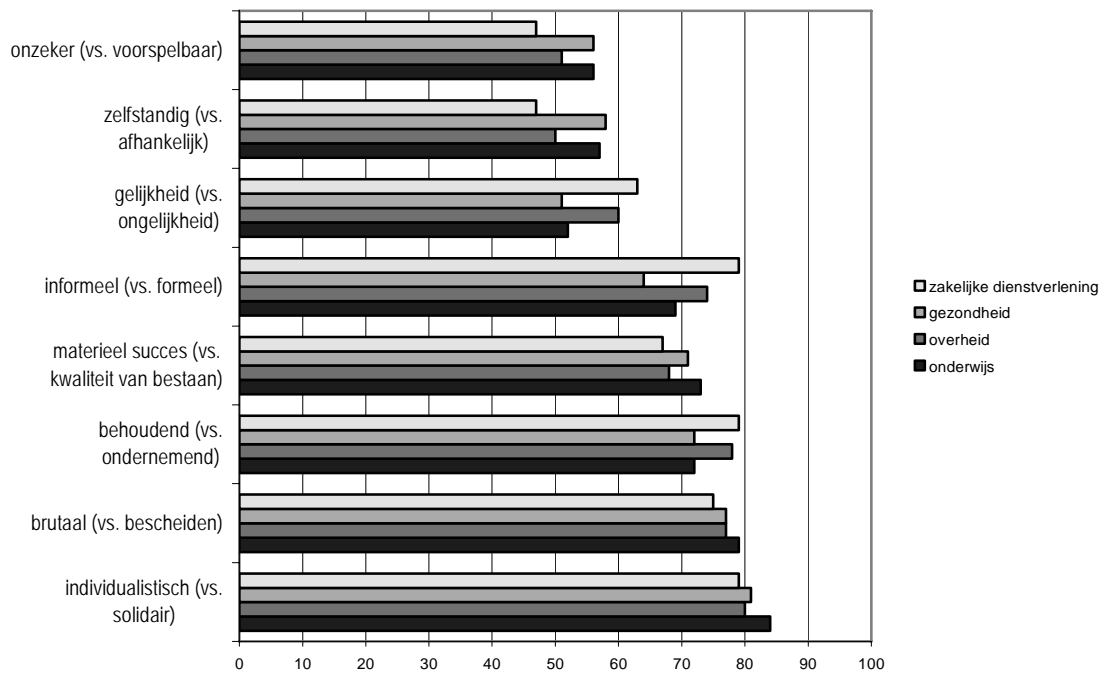
Tabel B.4 Zorgen over een aantal onderwerpen van hoogopgeleide werkenden in de onderwijssector, gecontroleerd voor achtergrondkenmerken
 (+ = meeste zorgen, – = minste zorgen, alleen significante verschillen weergegeven, $p \leq 0,05$)

	veiligheid en criminaliteit	integratie van allochtonen	sociale zekerheid	onderwijs	milieu	kosten levens- onderhoud	bereidheid zich in te zetten voor anderen	kloof tussen arm en rijk	bejaarden- en gehandi- captenzorg	economische groei t.o.v. buitenland	werkloos- heid	infrastructuur en bereikbaarheid	woon- ruimte	innovatie
geslacht														
man									15 –	8 +	6 –	6 +		6 +
vrouw									21 +	5 –	9 +	3 –		3 –
bèta	0,04	0,02	0,00	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,07	0,06	0,06	0,07	0,01	0,08
leeftijdscategorie														
20-34 jaar	46 +			40 –	25 –	31 +		16 –	11 –				8 +	
35-49 jaar	40 –			47 +	32 +	25		20	16				5	
50-64 jaar	40 –			48 +	29	16 –		23 +	26 +				3 –	
bèta	0,05	0,01	0,03	0,07	0,06	0,14	0,04	0,06	0,16	0,01	0,02	0,02	0,09	0,02
opleidingsniveau														
hbo	46 +	34 –	32 +	43 –	27 –	27 +		19 –	19 +		7 –		4 –	3 –
wetenschappelijk	31 –	40 +	23 –	51 +	35 +	15 –		22 +	16 –		10 +		7 +	8 +
bèta	0,14	0,05	0,09	0,07	0,08	0,12	0,03	0,04	0,04	0,03	0,06	0,03	0,06	0,12
leidinggevend														
geen leiding										6 –		4 –		4 –
1-9 werknemers										7		8 +		8 +
≥ 10 werknemers										10 +		6		5
bèta	0,03	0,03	0,02	0,01	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,05	0,01	0,05	0,03	0,05

a De achtergrondkenmerken waarvoor is gecontroleerd, zijn: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, leidinggeven en arbeidsomvang (voltijd/deeltijd).
 De arbeidsomvang droeg nergens bij aan verschillen in de mate waarin onderwijsprofessionals zich zorgen maken over de genoemde onderwerpen.

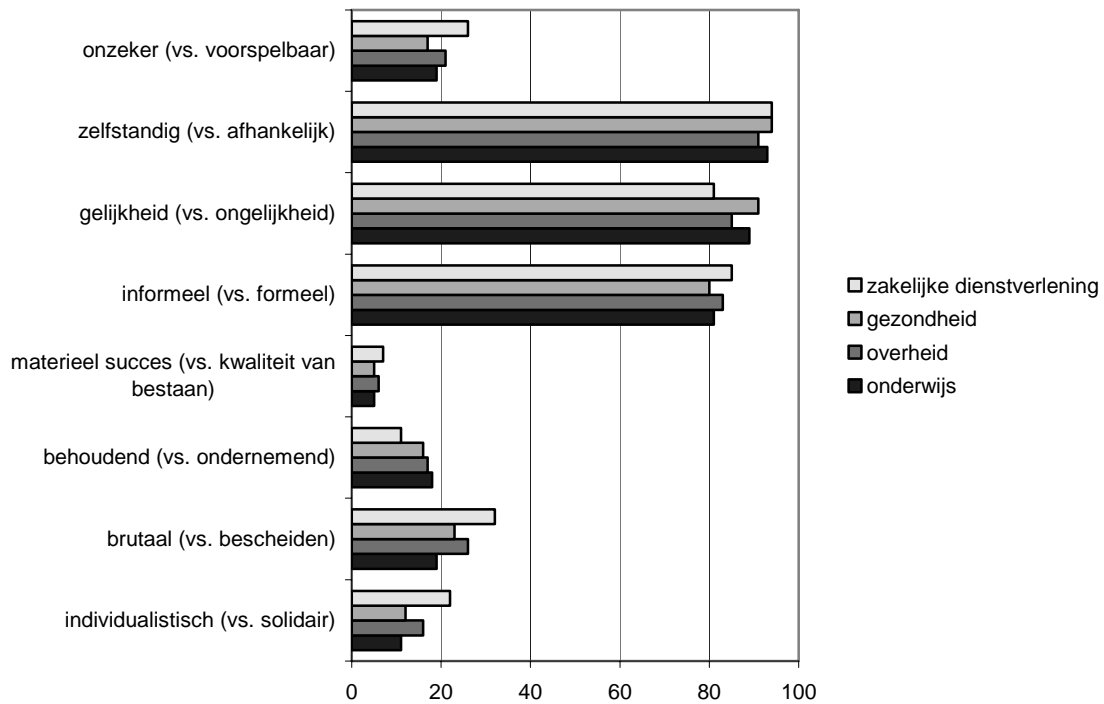
Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Figuur B.1 Kenmerken van de *huidige* samenleving, hoogopgeleide werkende bevolking naar arbeidsmarktsector (in procenten, kenmerk + tegengestelde kenmerk) = 100%)

Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Figuur B.2 Kenmerken van de *gewenste* samenleving, hoopopgeleide werkende bevolking naar arbeidsmarktsector (in procenten, kenmerk + tegengestelde kenmerk) = 100%)

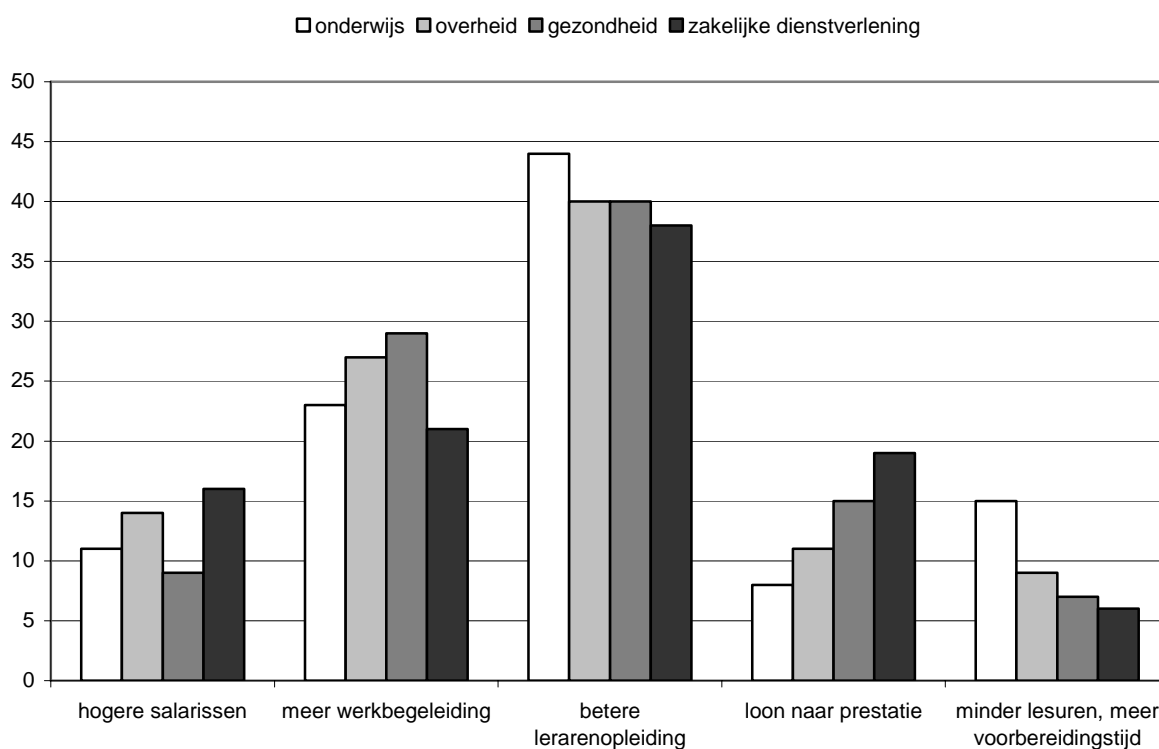
Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Tabel B.5 Belangrijkste verandering nodig om Nederland in de toekomst welvarend te houden, hoogopgeleide werkenden in het onderwijs naar achtergrondkenmerken, 2005 (in procenten)

	meer mensen aan het werk	mensen werken meer uren in hun leven	het opleidingsniveau verbeteren	stimuleren van innovatie	goede prestaties meer belonen	het ondernemingsklimaat verbeteren	totaal
geslacht							
man	19	4	35	24	9	10	100
vrouw	28	3	25	19	9	16	100
leeftijdscategorie							
20-34 jaar	27	4	22	20	11	16	100
35-49 jaar	21	3	31	21	10	14	100
50-64 jaar	24	4	34	22	7	9	100
opleidingsniveau							
hbo	24	3	29	19	10	15	100
wetenschappelijk	23	5	33	26	6	8	100
totaal	24	4	30	21	9	13	100

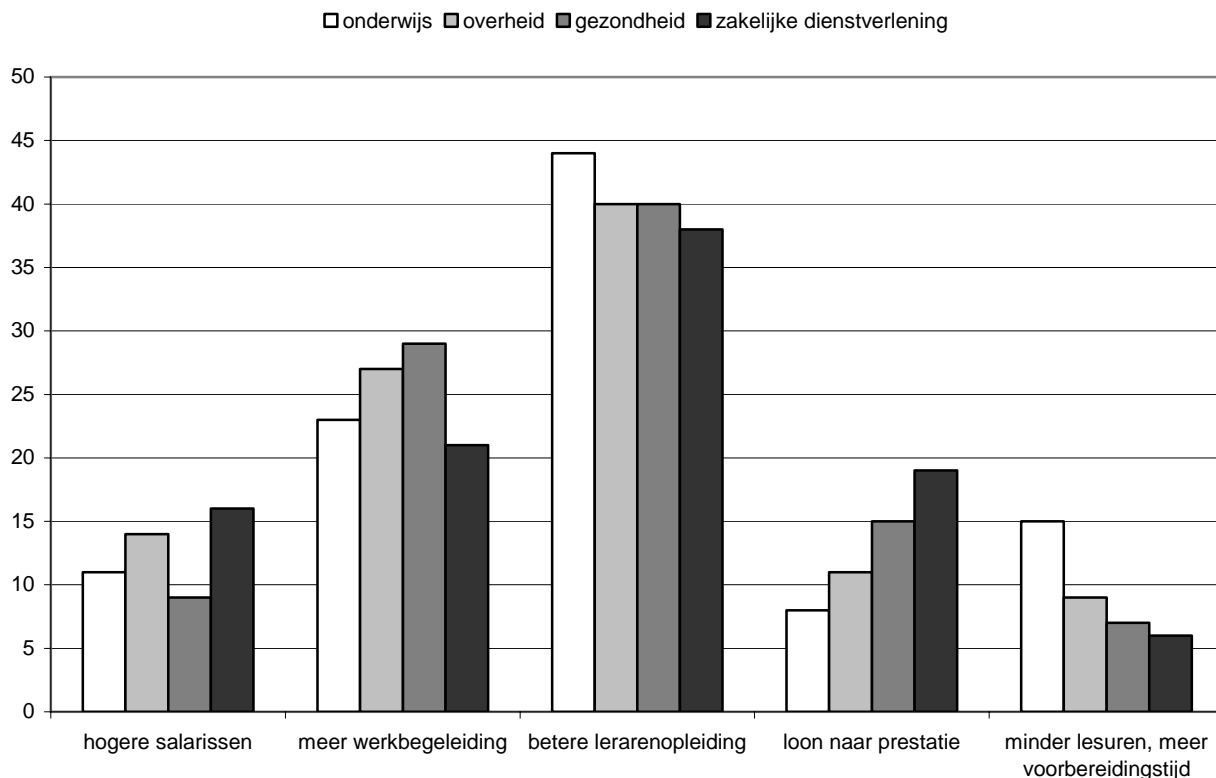
Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Figuur B.3 Maatregelen nodig om de kwaliteit van het *basisonderwijs* te verbeteren, naar arbeidsmarktsector, 2005 (in procenten)

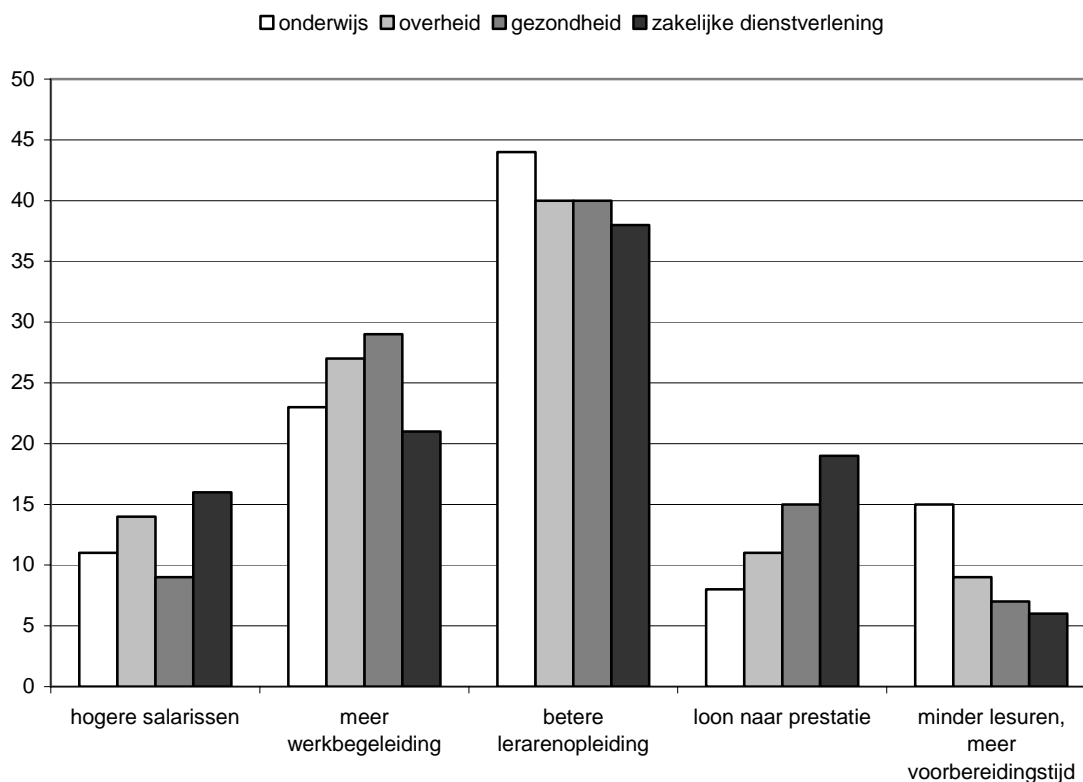
Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Figuur B.4 Maatregelen nodig om de kwaliteit van het voortgezet onderwijs te verbeteren, naar arbeidsmarktsector, 2005 (in procenten)

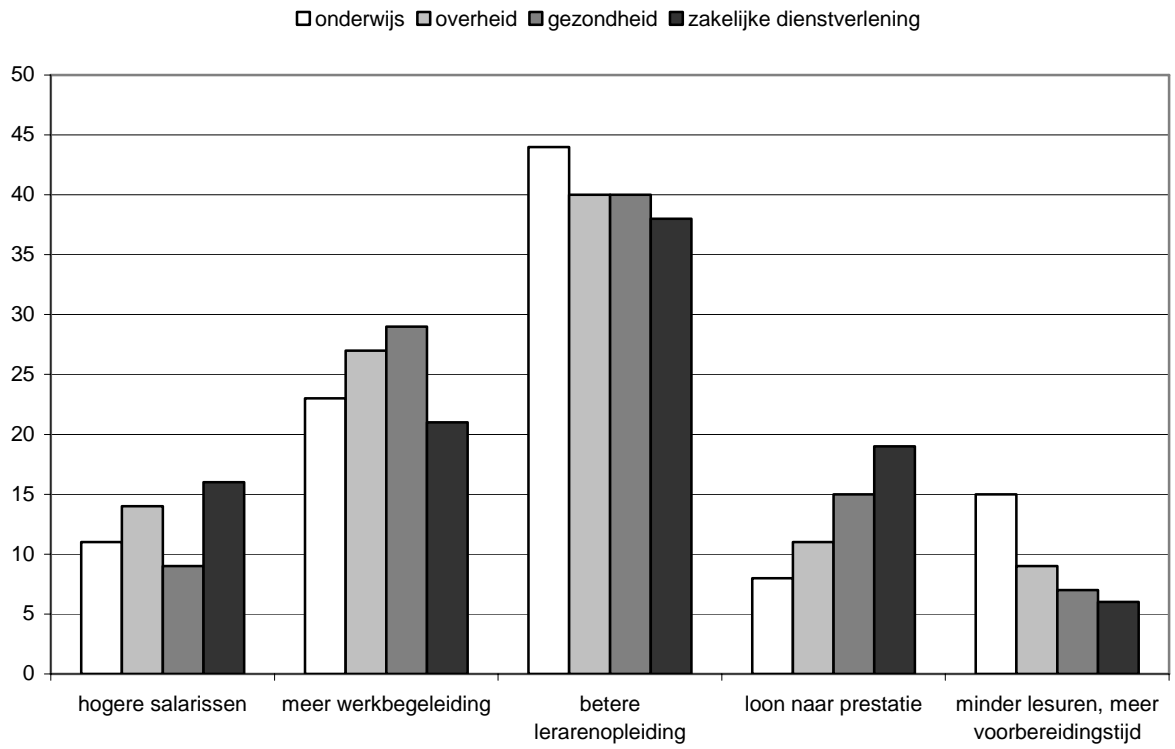
Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Figuur B.5 Maatregelen nodig om de kwaliteit van het hoger beroepsonderwijs te verbeteren, naar arbeidsmarktsector, 2005 (in procenten)

Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl'05)

Figuur B.6 Maatregelen nodig om de kwaliteit van het *wetenschappelijk onderwijs* te verbeteren, naar arbeidsmarktsector, 2005 (in procenten)

Bron: McKinsey and Co. (21minuten.nl/05)